

ПРЕВОДИЛАЦ

POZIV ZA UČEŠĆE U TEMATSKOJ SVESCI ČASOPISA *PREVODILAC*

PREVOĐENJE KAO SUSRET SVETOVA

(Povodom desetogodišnjice smrti Umberta Eka)

U savremenoj humanistici malo je teorijskih postavki koje tako precizno definišu ulogu prevodioca kao što je to učinio Umberto Eko. Između onoga što je napisano i onoga što je prevedeno stoji čuveno Ekovo *quasi* (cfr. *Dire quasi la stessa cosa*), prostor u kojem prevođenje prestaje da bude jednostavna zamena ili preslikavanje, i postaje duboka kulturna medijacija. Za Umberta Eka prevođenje nije mehanički proces, već čin dubokog pregovaranja između dva kulturna sistema, dve „enciklopedije“ i bezbroj slojeva značenja.

Povodom desete godišnjice od smrti ovog velikana, časopis [Prevodilac](#) otvara prostor za radove inspirisane Ekovom baštinom, koji iz različitih perspektiva mogu osvetliti savremene tokove u prevođenju, jeziku i kulturi.

Predložene tematske celine:

- Teorija prevođenja: istraživanje Ekovog koncepta prevođenja kao procesa pregovaranja. Primera radi, koliko su danas relevantni pojmovi poput „otvorenog dela“ i uloge „uzornog čitaoca“ u savremenoj prevodilačkoj praksi?
- Prevođenje u digitalnom dobu: Eko je bio fasciniran ranim digitalnim alatima. Kako se njegova misao postavlja prema današnjim izazovima koje nam nameće veštačka inteligencija?
- Prevod kao prostor promene: na koji način prevod menja originalni tekst, a na koji način originalni tekst transformiše ciljni jezik i kulturu?
- Kontrastivna retorika i pragmatika u Ekovim delima: analiza prevodilačkih strategija u prenošenju humora, ironije i intertekstualnosti, itd.
- Frazelogizmi kao kulturno obojene jedinice u prevodima Ekovih dela. Istraživanje prevodne ekvivalencije frazeoloških jedinica koje nose istorijska, religijska ili književna značenja.
- Intersemiotičko prevođenje: prelaz sa papira na ekran nije samo postupak adaptacije već prevođenje različitih semiotičkih kodova, npr. prevođenje iz jednog medija u drugi (film, serija, strip, digitalni mediji) kroz prizmu vizuelne semiotike.
- Izazovi prevođenja Ekove filozofske i semiotičke terminologije sa italijanskog na druge jezike
- Italijanski jezik i kultura u prevodu: analiza Ekovog pojma koda kao otvorene matrice značenja i njegovih implikacija za prevodilačku praksu. Na koji način se pojam koda prenosi u različite jezičke tradicije i kako utiče na razumevanje procesa prevođenja?

- Analiza diskursa Ekovih dela i Ekovih intervjuja: npr. modeli učtive komunikacije i pragmatičke prilagodljivosti, (meta)diskursnih markera itd.
- Prevođenje i interpretacija novih diskursa, društvenih mreža i hibridnih oblika komunikacije.
- Prevođenje „pop kulture“: analiza prevoda stripova i filmova, uloga znaka u vizuelnoj kulturi, odnos između verbalnog i vizuelnog koda i diskursa.
- Recepcija Ekove figure u srpskoj kulturi: interpretacija Eka i njegovih dela u prevodima u srpskom kulturnom prostoru (od akademskih radova do masovnih medija)
- Prevođenje i nastava: uloga Ekovih teorija u formiranju nastavnih programa lingvističke i prevodilačke orijentacije. Da li se Ekov „uzorni čitalac“ može posmatrati kao model za studente drugog i stranog jezika?
- Akademsko pisanje: od Ekove knjige „Kako se piše diplomski rad“ do prakse.

Uputstva za autore:

Pozivamo istraživače iz nauke o jeziku i nauke o književnosti, prevodioce i teoretičare kulture da svojim priložima doprinesu ovom broju.

- Jezik rada: prihvatamo radove na srpskom, italijanskom, engleskom i drugim svetskim jezicima.
- [Uputstvo za pripremu rukopisa za štampu](#)
- **Rokovi:**
 - **Apstrakt: 1. april 2026.**
 - **Rad: 15. maj 2026.**
- Poslati na: casopisprevodilacita@gmail.com ili casopisprevodilac@gmail.com

Gostujući urednici ovog tematskog broja:

Dr Marija Koprivica Lelićanin, naučni saradnik,
predavač, SAE Institut, Milano

Dr Jovana Bazić, istraživač- saradnik,
Filološko-umetnički fakultet Univerziteta u
Kragujevcu